

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова

Л. В. МАТВІЄНКО

ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЇ

**Методичні вказівки
для студентів денної та заочної форм навчання**

Рекомендовано Методичною радою НУК

ВИДАВНИЦТВО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
ІМ. АДМІРАЛА МАКАРОВА

2023

УДК 159.9(076)

М33

Укладач

Л. В. Матвієнко, канд. іст. наук, доцент

Рецензент

Л. М. Мухіна, канд. психол. наук, доцент

Рекомендовано Методичною радою НУК

Матвієнко Л. В.

М33 Основи психології : методичні вказівки для студентів денної та заочної форм навчання / Л. В. Матвієнко. – Миколаїв : НУК, 2023. – 64 с.

Методичні вказівки з навчального курсу «Основи психології» допоможуть студентам перевірити рівень знань за допомогою тестових завдань, поданих до кожної теми семінарського заняття. Також стануть у нагоді викладачам для діагностування вивченого матеріалу студентами.

Призначено для студентів вищих навчальних закладів різних рівнів акредитації для денної та заочної форм навчання.

УДК 159.9(076)

© Матвієнко Л. В., 2023

© Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова, 2023

ЗМІСТ

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ.....	4
ПИТАННЯ ДЛЯ МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ.....	39
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	42
ВІДПОВІДІ ДО ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ.....	44

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

1. Психологія як наука. Предмет психології.
2. Основні галузі психологічних знань. Напрями в сучасній психології.
3. Когнітивна сфера особистості. Відчуття та сприймання.
4. Когнітивна сфера особистості. Пам'ять. Мислення.
5. Когнітивна сфера особистості. Увага. Уява.
6. Емоційно-вольова сфера особистості.
7. Особистість. Темперамент. Характер.
8. Соціальна-психологічна сфера особистості. Діяльність і спілкування.

Лекція 1–2. Психологія як наука. Предмет психології

1. Що вивчає психологія?
 - 1) психіку людини;
 - 2) психіку тварини;
 - 3) психіку людини та тварини.
2. Коли вперше заявило про себе слово «психологія»?
 - 1) на початку XIV ст.;
 - 2) наприкінці XVI ст.;
 - 3) наприкінці XX ст.
3. У працях якого магдебурзького професора філософії вперше з'явилося слово «психологія»?
 - 1) Р. Гокленіуса і його учня О. Гасмана;
 - 2) Гіппократа;
 - 3) Арістотеля.
4. В якому столітті поширилося поняття «психологія»?
 - 1) XX ст.;
 - 2) XIX ст.;
 - 3) XVIII ст.
5. Завдяки яким працям Х. Вольфа поширився термін «психологія»?
 - 1) «Рациональна психологія» та «Емпірична психологія»;

- 2) «Радикальна психологія»;
- 3) «Соціальна психологія».
6. Коло яких психічних явищ вивчає психіка?
 - 1) відчуття;
 - 2) мислення;
 - 3) уява;
 - 4) пам'ять;
 - 5) всі вище зазначені.
7. Які існують психічні стани людини?
 - 1) емоції та почуття;
 - 2) воля та пам'ять;
 - 3) спокій та схвильованість.
8. Як називають сукупність психічних явищ у розмаїтті їх проявів, взаємозв'язків і динаміці?
 - 1) психічним життям людини;
 - 2) психічними властивостями людини;
 - 3) психічними станами людини.
9. Об'єктом вивчення психології є:
 - 1) мислення;
 - 2) психіка;
 - 3) емоції.
10. Як називають перехід уявлення про рух м'язів у реальний рух?
 - 1) інтроспекція;
 - 2) ідеомоторика;
 - 3) інтергенерація.
11. Що таке процес самопізнання суб'єктом внутрішніх психологічних актів і станів?
 - 1) рефлексія;
 - 2) пам'ять;
 - 3) сприймання.
12. Хто був основоположником загальної теорії систем?
 - 1) Фрейд;
 - 2) Лейбніц;
 - 3) Бергаланфі.

13. Хто зазначав, що органи відчуття діють за принципом відображення?

- 1) Бекон;
- 2) Тате;
- 3) Гуссерль.

14. Яке слово з англійської перекладається як проникнення?

- 1) емпатія;
- 2) сублімація;
- 3) диференціація.

15. Що таке сублімація?

- 1) рухома стабільність певної системи;
- 2) пристосування організму до умов навколишнього середовища;

3) переключення активності суб'єкта на більш високий рівень.

16. Для характеристики інтенсивності контактів між особистістю і групою французький учений Е. Дюркгейм застосував термін:

- 1) диференціація;
- 2) креативність;
- 3) творчість.

17. Які загальні завдання існують у психологічній науці?

- 1) науково-дослідні;
- 2) діагностичні, корекційні;
- 3) всі вище зазначені.

18. Що називають реакцією організму на подразнення, яке здійснюється за допомогою нервової системи?

- 1) адаптація;
- 2) рефлекс;
- 3) звикання.

19. Який видатний російський фізіолог був фундатором вчення про рефлекторну природу психіки?

- 1) Сеченов;
- 2) Павлов;
- 3) Леонтьєв.

20. На які принципи наукового дослідження спирається теорія рефлексорної діяльності?

- 1) детермінізм, аналіз та синтез, структурність;
- 2) об'єктивність, історизм, принцип сходження від абстрактного до конкретного;
- 3) функціональність, системність, когнітивність.

21. У якій теорії І. Павлов розвинув вчення І. Сеченова про рефлексорну природу психіки?

- 1) про функції головного мозку;
- 2) діяльність великих півкуль головного мозку;
- 3) вищу нервову діяльність.

22. Які існують види рефлексів?

- 1) безумовні та умовні;
- 2) теоретичні та практичні;
- 3) образні та абстрактні.

23. Які рефлекси виникають під дією подразнення?

- 1) безумовні;
- 2) умовні;
- 3) немає правильної відповіді.

24. Що є найвищим рівнем розвитку живих істот?

- 1) свідомість;
- 2) мова;
- 3) мислення.

25. Які бувають джерела поведінки?

- 1) досвід і спадкова програма;
- 2) трансляція і засвоєння суспільного досвіду;
- 3) немає правильної відповіді.

26. Чи постають в єдності психічне життя, свідомість та діяльність особистості?

- 1) ні;
- 2) так.

27. Хто автор цитати «Усі проблеми родом з дитинства та сім'ї, так що у всьому винні мої батьки, мої брати-сестри, мій клас тощо, а я страждаю!»?

- 1) Уотсон;
 - 2) Левін;
 - 3) Фрейд.
28. Яка наука вивчає поведінку людини?
- 1) біхевіоризм;
 - 2) психоаналіз;
 - 3) інтроспективна психологія.
29. За допомогою чого в асоціативній психології пояснювалися психічні явища?
- 1) асоціації;
 - 2) адаптації;
 - 3) рефлексів.
30. Якою психологією розглядався процес психічного розвитку індивіда як асиміляція свідомістю змісту особистого і колективного несвідомого?
- 1) когнітивною психологією;
 - 2) гештальтпсихологією;
 - 3) аналітичною психологією.

Лекція 3. Когнітивна сфера особистості.

Відчуття та сприймання

1. Що називають відображенням у мозку людини окремих властивостей, якостей предметів та явищ об'єктивної дійсності внаслідок їх безпосереднього впливу на органи чуття?
 - 1) сприймання;
 - 2) уява;
 - 3) відчуття.
2. Якою сигнальною системою забезпечується відчуття?
 - 1) першою;
 - 2) другою;
 - 3) третьою.
3. З яких частин за І. Павловим складається аналізатор?
 - 1) периферичної (рецептора);

- 2) провідникової;
- 3) центральної, або мозкової частини;
- 4) усі відповіді вірні.
4. Які відчуття відображають якості предметів і явищ навколишнього світу, і рецептори їх знаходяться зовні тіла?
 - 1) інтероцептивні;
 - 2) екстероцептивні;
 - 3) пропріоцептивні.
5. Що дає можливість відображати форму, просторове розташування предметів і в цьому відношенні, на думку І. Сеченова, є чутливістю, паралельною зору?
 - 1) дотик (тактильна чутливість);
 - 2) кінестезичні відчуття;
 - 3) смакові відчуття.
6. Як називається підвищення чутливості в результаті взаємодії аналізаторів, а також систематичних вправ?
 - 1) сприймання;
 - 2) синестезія;
 - 3) сенсibilізація.
7. З якими психічними процесами тісно пов'язаний процес сприймання?
 - 1) почуття;
 - 2) воля;
 - 3) мислення, мова;
 - 4) усі відповіді вірні.
8. Як називають залежність змісту і спрямованості сприймання від досвіду людини, її інтересів, ставлення до життя, установок, багатства знань?
 - 1) аперцепцією;
 - 2) константністю;
 - 3) цілісністю.
9. Вирізнення чого є першочерговою і загальною можливістю сприймання за деякими працями І. М. Сеченова, дослідженнями Б. М. Теплова, Б. Г. Ананьєва?

- 1) форми предмета;
 - 2) пропорцій предмета;
 - 3) контуру предмета.
10. Є різниця між ілюзіями та галюцинаціями?
- 1) так;
 - 2) ні.
11. Як називають неадекватні сприймання, які неправильно, викривлено, помилково відображають об'єкти, що діють на аналізатори?
- 1) галюцинації;
 - 2) ілюзії;
 - 3) всі відповіді вірні.
12. Як за активністю поділяють сприймання?
- 1) навмисне (довільне) і ненавмисне (мимовільне);
 - 2) зорове, слухове, дотикове, кінестезичне, нюхове і смакове;
 - 3) простір, час і рух.
13. Яка обов'язкова умова орієнтування людини в середовищі?
- 1) сприймання часу;
 - 2) сприймання руху;
 - 3) сприймання простору.
14. Що називають цілеспрямованим, планомірним сприйманням об'єктів, у пізнанні яких зацікавлена особистість, і воно є найбільш розвинутою формою навмисного сприймання?
- 1) сприймання руху;
 - 2) спостереження;
 - 3) сприймання простору.
15. Що характерно для спостереження?
- 1) стабільність;
 - 2) активність;
 - 3) регулярність.
16. До основних типів сприймання та спостереження відносять:
- 1) емоційний;

- 2) вольовий;
- 3) аналітико-синтетичний.

17. Що властиво людям синтетичного типу?

1) визначення основної суті того, що відбувається, та ненадання значення деталям;

2) намагання вирізнити й аналізувати насамперед деталі, і для них є проблемою зрозуміти загальну суть явища;

3) намагання сприймати однаковою мірою основну суть явища і фактично її підтвердити.

18. Як називають логічний умовивід від часткового до загального, від окремих фактів до узагальнень?

- 1) синтез;
- 2) індукція;
- 3) аналіз.

19. Що таке дедукція?

1) розчленування певного явища на окремі властивості чи відношення;

2) поєднання різних елементів, сторін, властивостей об'єкта в єдине ціле;

3) логічний умовивід від загального до часткового, від загальних суджень до часткових висновків.

20. Який науковий метод передбачає наявність таких умов, як цілеспрямованість, природні умови, наявність плану, точне визначання об'єкта і предмета спостереження, обмеження дослідником ознак, які є предметом спостереження, вироблення дослідником однозначних критеріїв оцінки цих ознак, забезпечення чіткості і тривалості спостереження?

- 1) метод самоспостереження, або інтроспекції;
- 2) метод об'єктивного спостереження;
- 3) лабораторний експеримент.

21. Хто розробив метод природного експерименту?

- 1) М. Бехтерєв;
- 2) О. Лазурський;
- 3) О. Скрипченко.

22. Хто запропонував параметр визначення «середньої людини», який допомагає вивчати за одним показником велику кількість людей?

- 1) Дж. Кеттел;
- 2) Ф. Гальтон;
- 3) Т. Сімон.

23. Що таке інтелект?

1) розумовий рівень індивіда, який визначається за успішністю виконання тестових завдань;

2) це легкий ступінь розумової відсталості, який, за даними дослідників, трапляється у 1,5–2,5 % населення;

3) здатність людини розуміти нові ситуації і пристосовуватися до них.

24. Який реальний вік індивіда відлічується від дати його народження?

- 1) розумовий вік;
- 2) хронологічний вік.

25. Як реалізується метод запитань?

- 1) бесіда;
- 2) інтерв'ю;
- 3) анкетне опитування;
- 4) немає правильної відповіді.

26. Як називають один із методів запитань, який застосовується для збирання первинної інформації у психологічних, соціологічних та педагогічних дослідженнях?

- 1) інтерв'ю;
- 2) анкетне опитування;
- 3) бесіда.

27. За допомогою якого методу З. Фрейд та його послідовники вивчали окремі клінічні випадки різноманітних проявів поведінки (спогади раннього дитинства, сновидіння, фантазії, вияви любові та ненависті до окремих осіб тощо)?

- 1) метод тестів;
- 2) лабораторний експеримент;
- 3) метод анамнезу.

28. Як від грецького перекладається анамнез?

- 1) спомин, нагадування;
- 2) піднімання;
- 3) поведінка.

29. Що таке вестибулярний апарат?

а) найважливіший з органів чуття, за допомоги якого людина розрізняє колір, розміри, форму предметів та відстань до них;

б) орган чуття, що відповідає за сприйняття лінійних та кутових прискорень, а також положення тіла у просторі;

в) орган чуття, який за допомогою рецепторів здійснює зв'язок організму з навколишнім середовищем.

30. Як ранжуються психологічні дослідні дані?

- 1) надійністю;
- 2) валідністю;
- 3) всі відповіді вірні.

Лекція 4. Когнітивна сфера особистості.

Пам'ять. Мислення

1. Пам'ять спирається на який досвід людини?

- 1) минулий;
- 2) теперішній;
- 3) майбутній.

2. До якої сфери людської психіки належить пам'ять?

- 1) емоційно-вольова;
- 2) когнітивна.

3. Які процеси включає пам'ять?

- 1) запам'ятовування;
- 2) забування;
- 3) відтворення;
- 4) зберігання;
- 5) всі відповіді вірні.

4. Яка теорія механізмів пам'яті пов'язана з ученням

I. Павлова про утворення тимчасових нервових зв'язків?

- 1) психологічна;

2) фізіологічна;

3) біохімічна.

5. На чому базується образна пам'ять?

1) запам'ятовуванні та відтворенні матеріалу без спеціальної мети його запам'ятати або пригадати;

2) запам'ятовуванні і відтворенні своїх емоцій та почуттів;

3) запам'ятовуванні образів, уявлень про предмети та явища навколишнього світу.

6. Що таке довгочасна пам'ять?

1) тривале зберігання і наступне використання інформації в діяльності людини;

2) запам'ятовування, збереження і відтворення інформації в міру потреби в досягненні мети конкретної діяльності або окремих операцій;

3) швидке запам'ятовування матеріалу, негайне його відтворення і короткий строк зберігання.

7. Яка послідовність правил запам'ятовування вірна?

1) розуміння змісту запам'ятовуваного, виявлення найбільш істотних думок, усвідомлення мети запам'ятовування, узагальнення, аналіз матеріалу, запам'ятовування цього узагальнення;

2) усвідомлення мети запам'ятовування, розуміння змісту запам'ятовуваного, аналіз матеріалу, виявлення найбільш істотних думок, узагальнення, запам'ятовування цього узагальнення;

3) аналіз матеріалу, виявлення найбільш істотних думок, узагальнення, запам'ятовування цього узагальнення, усвідомлення мети запам'ятовування, розуміння змісту запам'ятовуваного.

8. У кого інтенсивно формується словесно-логічна пам'ять?

1) період дошкільного дитинства;

2) підлітки;

3) молодші школярі.

9. З чим нерозривно пов'язане виховання пам'яті?

- 1) вихованням самої особистості;
- 2) інтелектом індивіда;
- 3) соціалізацією особистості.

10. Яке вміння є основним способом поліпшення пам'яті людини?

- 1) уявляти та зберігати;
- 2) запам'ятовувати й відтворювати.

11. Як називається процес опосередкованого й узагальненого відображення людиною предметів і явищ об'єктивної дійсності в їхніх істотних властивостях, зв'язках та відношеннях?

- 1) пам'ять;
- 2) мислення;
- 3) уява.

12. Який процес надає людині можливість відобразити й зрозуміти не тільки те, що може бути безпосередньо сприйняте відчуттями, а й те, що сховане від безпосереднього чуттєвого сприймання?

- 1) мислення;
- 2) пам'ять;
- 3) уява.

13. До якої психологічної діяльності відносять мислення?

- 1) пізнавальна;
- 2) емоційно-вольова.

14. Дії з об'єктами, що відображені в образах, уявленнях та поняттях – це:

- 1) мисленнєвий аналіз;
- 2) мисленнєві операції;
- 3) мисленнєві дії.

15. Які існують найважливіші мисленнєві операції?

- 1) аналіз;
- 2) синтез;
- 3) порівняння;

- 4) абстрагування;
- 5) узагальнення;
- 6) всі відповіді вірні.

16. Якими психологами Вюрцбурзької школи були проведені перші експериментальні дослідження мислення?

- 1) О. Зельц;
- 2) П'яже;
- 3) О. Кюльпе, Н. Ах.

17. З якого виду починається розвиток мислення в дитини?

- 1) наочно-дійового;
- 2) наочно-образного;
- 3) словесно-логічного.

18. Яке мислення у психології вважається найбільш дослідженим?

- 1) візуальне;
- 2) теоретичне;
- 3) практичне.

19. Під керівництвом якого вченого психологічні дослідження дали можливість виділити в теоретичному мисленні три основні компоненти: теоретичний аналіз, змістова рефлексія, планування?

- 1) Л. А. Венгера;
- 2) В. С. Мухіної;
- 3) В. В. Давидова.

20. Яке психологічне дослідження забезпечує пошук і розгляд суттєвої засади власних дій?

- 1) теоретичний аналіз;
- 2) змістова рефлексія;
- 3) планування.

21. В якій праці Б. Теплова проаналізоване практичне мислення, а саме прийняття рішення полководцем?

- 1) «Стратегія полководця»;
- 2) «Розум полководця»;
- 3) «План полководця».

22. Яке мислення пов'язано з емоціями та переживаннями?

- 1) практичне та теоретичне;
- 2) научно-дійове та словесно-логічне;
- 3) саногенне та патогенне.

23. Яке мислення сприяє подоланню негативних емоцій та психологічному оздоровленню людини?

- 1) саногенне;
- 2) патогенне.

24. Які види мислення розрізняють за ступенем новизни одержуваного в ході мисленнєвої діяльності продукту відносно вихідних знань суб'єкта?

- 1) теоретичне та практичне;
- 2) саногенне та патогенне;
- 3) творче (або продуктивне) та репродуктивне.

25. Як поділяється мислення за методами дослідження на межі психології й психіатрії, необхідності вирішення психотерапевтичних проблем, якими, на жаль, так насичене сучасне життя?

- 1) реалістичне й аутичне;
- 2) творче (або продуктивне) та репродуктивне.

26. Яке мислення майже не залежить від дійсності, логічних законів і керується не ними, а бажаннями людини (афективними проблемами)?

- 1) реалістичне;
- 2) аутичне.

27. Для з'ясування сутності якого мислення має важливе значення принцип єдиного інтелекту?

- 1) наукового мислення;
- 2) професійного мислення;
- 3) щоденного мислення.

28. Як називають інтелектуальну діяльність щодо розв'язування професійних задач?

- 1) професійне мислення;

- 2) наукове мислення;
- 3) побутове мислення.

29. Як називають форму існування внутрішніх мисленнєвих дій?

- 1) внутрішнє мовлення;
- 2) зовнішнє мовлення;

30. Що таке інтеріоризація?

- 1) перетворення внутрішніх дій у мисленнєві;
- 2) перетворення зовнішніх дій у мисленнєві.

Лекція 5. Когнітивна сфера особистості.

Увага та уява

1. Що за допомогою уваги пізнає людина?
 - 1) себе;
 - 2) тварин;
 - 3) світ.
2. Як називається спрямованість і зосередженість свідомості на визначеному об'єкті чи якійсь діяльності?

- 1) увага;
- 2) уява;
- 3) пам'ять.

3. Що є об'єктом уваги?

- 1) будь-який нереальний предмет чи явище;
- 2) будь-який реальний предмет чи явище;
- 3) будь-який реальний та нереальний предмет чи явище.

4. Як ззовні виражається увага?

- 1) пози;
- 2) міміка;
- 3) жести;
- 4) всі відповіді вірні.

5. Які функції уваги вірні?

- 1) збереження у свідомості образів, предметного змісту, необхідних для діяльності особистості;
- 2) запам'ятовування, збереження і відтворення інформації;

3) прогнозування або передбачення наслідків своїх дій, своєї діяльності, прогнозування майбутнього.

6. Як називається увага, яка активно, свідомоспрямовано, регульовано зосереджує свідомість на певному об'єкті чи діяльності?

1) довільна;

2) мимовільна;

3) післядовільна.

7. Як досягається післядовільна увага?

1) досягається незалежно від цілей та намірів людини;

2) через поставлення мети людиною;

3) через «входження» людиною в діяльність.

8. Скільки на ефективному рівні підтримується довільна увага?

1) 10–15 хв;

2) 20–25 хв;

3) 30–35 хв.

9. Як називається увага, яка викликається, підтримується і зберігається незалежно від свідомих намірів і цілей людини?

1) мимовільна;

2) післядовільна;

3) довільна.

10. Як називається зосередження уваги певної групи індивідів на одному об'єкті?

1) колективна увага;

2) індивідуальна увага.

11. Скільки дорівнює обсяг уваги дорослої людини?

1) 7–9 об'єктів;

2) 2–3 об'єкти;

3) 4–6 об'єктів.

12. Як називається здатність зосередитись на чомусь одному (ступінь зосередженості), ігноруючи інші об'єкти?

1) обсяг уваги;

2) переключення уваги;

3) концентрація уваги.

13. Що допомагає при тривалій роботі, запобігає стомленню і тим самим підвищує стійкість уваги?

- 1) переключення уваги;
- 2) розподіл уваги;
- 3) стійкість.

14. Як називається здатність людини утримувати в центрі уваги певне число різних об'єктів одночасно, одномоментно?

- 1) переключення уваги;
- 2) розподіл уваги;
- 3) стійкість.

15. Буває абсолютна стійкість уваги?

- 1) так;
- 2) ні.

16. Який час повної концентрації людини?

- 1) 6–7 с (максимум – 14 с);
- 2) 4–5 с (максимум – 13 с);
- 3) 2–3 с (максимум – 12 с).

17. Що таке неухважність?

- 1) нездатність до тривалого інтенсивного зосередження;
- 2) здатність до тривалого інтенсивного зосередження.

18. До якої сигнальної системи відноситься увага?

- 1) першої;
- 2) другої.

19. Що є необхідним елементом творчої діяльності людини, що виражається в побудові образу результатів діяльності на основі попереднього досвіду?

- 1) увага;
- 2) увага;
- 3) пам'ять.

20. Чим характеризується проблемна ситуація, коли увага починає забезпечувати створення програми діяльності?

- 1) невизначеністю;
- 2) визначеністю;
- 3) обидва варіанти вірні.

21. Як змінюється розвиток уяви з віком?
- 1) не змінюється;
 - 2) збільшується;
 - 3) уповільнюється.
22. Як називається мимовільне або довільне створення образів, не призначених для втілення в діяльність, життя?
- 1) активна уява;
 - 2) пасивна уява;
 - 3) фантазування.
23. Хто вважав, що сновидіння – це робота, яка спрямована на символічне здійснення бажань індивіда?
- 1) З. Фрейд, К. Юнг;
 - 2) І. М. Сеченов;
 - 3) І. П. Павлов.
24. Як називається неадекватне сприймання об'єктів зі створенням окремих їхніх властивостей?
- 1) сновидіння;
 - 2) фантазування;
 - 3) ілюзія.
25. Що називають процесом перетворення, відображенням реальної дійсності в нових несподіваних і незвичних сполученнях і зв'язках?
- 1) активна уява;
 - 2) пасивна уява;
 - 3) аглютенація.
26. Як з латинської перекладається аглютенація?
- 1) перебільшення;
 - 2) склеювання;
 - 3) проникнення.
27. Що таке гіперболізація?
- 1) зменшення тих або інших рис в образі реального об'єкта;
 - 2) збільшення тих або інших рис в образі реального об'єкта;

3) збільшення або зменшення тих або інших рис в образі реального об'єкта.

28. Як називається уявне виокремлення істотного в одинірідних явищах і втілення його в новому образі?

- 1) загострення;
- 2) типізація;
- 3) схематизація.

29. За допомогою якого механізму активної уяви створюються жарти та карикатури?

- 1) гіперболізація;
- 2) загострення;
- 3) схематизація.

30. Що називають процесом складнішим, ніж наш первинний образ майбутнього, і який не може бути реалізований за короткий час?

- 1) фантазування;
- 2) сновидіння;
- 3) мрія.

Лекція 6. Емоційно-вольова сфера особистості

1. Що називають стійким емоційним ставленням людини до явищ дійсності, яке відображає значення цих явищ відповідно до її потреб і мотивів?

- 1) воля;
- 2) емоції;
- 3) почуття.

2. З якими об'єктами пов'язані почуття?

- 1) конкретними;
- 2) абстрактними.

3. Які є властивості почуттів?

- 1) двоїстість, амбівалентність;
 - 2) терпіння, самовладання;
 - 3) соціалізованість, поліструктурність.
4. Як з латинської перекладається слово емоції?
- 1) відриваю;

- 2) хвилюю, збуджую;
- 3) відчуваю.

5. Як називають особливий клас психічних процесів і станів, пов'язаний з інстинктами, потребами й мотивами, що відображають у формі безпосереднього тимчасового переживання?

- 1) воля;
 - 2) емоції;
 - 3) почуття.
6. Чому погано піддаються емоції?

- 1) вольовій регуляції;
- 2) переживанням;
- 3) психічній регуляції.

7. Які існують три основні компоненти емоцій?

- 1) збудження, знак, ступінь контролю;
- 2) знання, пізнавальні процеси, самосвідомість;
- 3) сенсорно-перцептивні, мнемічні, інтелектуальні.

8. Що таке емоційне збудження?

- 1) процес, який визначає мобілізаційні зміни в організмі;
- 2) процес виникнення позитивної і негативної емоції;
- 3) процес збереження орієнтації та контролю.

9. Чим характеризуються «поляристість» емоцій?

- 1) домінування відносно інших станів та реакцій;
- 2) одночасне переживання протилежних емоцій;
- 3) позитивним чи негативним знаком задоволення чи незадоволення.

10. Яке вміння є основним способом поліпшення пам'яті людини?

- 1) уявляти та зберігати;
- 2) запам'ятовувати й відтворювати.

11. Що розуміється у сучасній психології під позитивними чи негативними емоційними переживаннями?

1) певне ставлення людини до дійсності, до навколишнього середовища, до результатів своєї діяльності;

2) об'єктивне, особистісне ставлення – позитивне чи негативне з відтінком задоволення чи незадоволення певних потреб.

12. Як розрізняють емоції залежно від того, який є взаємозв'язок тієї чи іншої емоції зі станом готовності організму людини до дії?

- 1) позитивні і негативні;
- 2) стеничні і астеничні;
- 3) безумовні та умовні.

13. Хто висунув теорію, згідно з якою емоція виникає лише як наслідок внутрішніх, фізіологічних процесів, що відбуваються в організмі?

- 1) У. Джеймс;
- 2) В. Кеннон;
- 3) Ч. Шеррінгтон.

14. Ефект «звуженого зору» – це:

- 1) ілюзорне, наївне сприйняття об'єктивної реальності;
- 2) важке прийняття альтернативних рішень під дією емоцій;
- 3) поглиблення думок у фантазійний світ.

15. Які емоції пов'язані з потребою у самоствердженні, славі?

- 1) альтруїстичні;
- 2) комунікативні;
- 3) глоричні.

16. З чим пов'язані естетичні емоції?

- 1) з ліричними переживаннями;
- 2) із задоволенням потреби в тілесному і душевному комфорті;
- 3) з потребою в пізнавальній гармонії.

17. Емоції, які викликаються безпосередньо дією на організм тих чи інших об'єктів, пов'язаних із задоволенням його первинних потреб, називають:

- 1) простими;

- 2) складними;
- 3) первинними.

18. Як називає К. Ізард складні емоції, такі як радість, смуток, страх, гнів, сором тощо?

- 1) природними;
- 2) вторинними;
- 3) фундаментальними.

19. Що називають позитивним чи негативним станом, який сприяє розвитку навичок і умінь, засвоєнню знань, мотивує навчання?

- 1) інтерес;
- 2) потреба;
- 3) почуття.

20. Що таке страх?

1) негативний емоційний стан, пов'язаний з одержаною інформацією про неможливість задоволення важливих життєвих потреб;

2) емоційний стан, негативний за знаком, як правило, проявляється у формі афекту;

3) негативний емоційний стан, що виникає при одержанні суб'єктом інформації про можливе заподіяння шкоди його життєвому благополуччю.

21. Складний комплекс емоцій, до якого поряд зі стражданням входять зміни в потребах – це:

- 1) гнів;
- 2) депресія;
- 3) горе.

22. Які приклади афектів вірні?

1) сильна радість, вибух гніву, напад страху;
2) сльози радості, муки творчості;
3) задоволення-незадоволення; радість-горе; любов-ненависть.

23. Як називають стан психічного напруження, що виникає у людини в процесі діяльності за найскладніших, важких умов як у повсякденному житті, так і в особливих ситуаціях?

- 1) афекти;
 - 2) настрій;
 - 3) стрес.
24. Хто запровадив поняття «стрес»?
- 1) канадійський фізіолог Г. Сельє;
 - 2) російський фізіолог І. Сеченов;
 - 3) німецький учений Г. Лейбніц.
25. Що таке пристрасті?
- 1) нетривалі й сильні емоції людини, що виникають раптово й виявляються в різких змінах м'язової діяльності та стану внутрішніх органів;
 - 2) стійкі й тривалі почуття, пов'язані зі стійким прагненням людини до певного об'єкта;
 - 3) загальний емоційний стан людини, що характеризує її життєвий тонус упродовж певного часу.
26. Які почуття нерозривно пов'язані з нормами поведінки, прийнятними в певному суспільстві, з оцінкою відповідності цим нормам дій, вчинків, намірів людини?
- 1) моральні;
 - 2) інтелектуальні;
 - 3) естетичні.
27. Що охоплює поняття честі?
- 1) керування своїми бажаннями та втілення їх у дійсність;
 - 2) систему поглядів, уявлень, норм і оцінок, що регулюють поведінку людей;
 - 3) бажання людини підтримати свою репутацію, престиж, добру славу в тому соціальному оточенні, до якого вона належить.
28. З чим пов'язано поняття честі?
- 1) гідністю;
 - 2) мораллю;
 - 3) самовихованням.
29. Що співвідноситься з поняттям «воля»?
- 1) мораль;
 - 2) емоції;

- 3) інтелект;
- 4) всі відповіді вірні.

30. У межах якого підходу уявлення про природу волі зводяться або до початкового моменту мотивації дії (бажання, прагнення, афекту), або до визнання волі як тісно пов'язаної з мотивацією, але не тотожної їй здатності до спонукання дій?

- 1) мотиваційний;
- 2) регуляційний;
- 3) підхід «вільного вибору».

Лекція 7. Особистість. Темперамент. Характер

1. Особистістю називають:

1) людину, соціального індивіда, що поєднує в собі риси загальнолюдського, суспільно значущого та індивідуально-неповторного;

2) особистість, яка характеризується унікальними, неповторними соціально-психічними якостями, що помітно вирізняють її серед інших особистостей;

3) це біологічна істота, яка характеризується такими фізіологічними ознаками, як пряма хода, розвинена черепна коробка і передні кінцівки тощо.

2. Як ви розумієте, хто така людина?

1) людина, соціальний індивід, що поєднує в собі риси загальнолюдського, суспільно значущого та індивідуально-неповторного;

2) особистість, яка характеризується унікальними, неповторними соціально-психічними якостями, що помітно вирізняють її серед інших особистостей;

3) це біологічна істота, яка характеризується такими фізіологічними ознаками, як пряма хода, розвинена черепна коробка і передні кінцівки тощо.

3. Яку людину можна назвати індивідуальністю?

1) людину, соціального індивіда, що поєднує в собі риси загальнолюдського, суспільно значущого та індивідуально-неповторного;

2) особистість, яка характеризується унікальними, неповторними соціально-психічними якостями, що помітно вирізняють її серед інших особистостей;

3) біологічну істоту, яка характеризується такими фізіологічними ознаками, як пряма хода, розвинена черепна коробка і передні кінцівки тощо.

4. Хто пропонує динамічну функціональну структуру особистості?

- 1) З. Фрейд;
- 2) К. Платонов;
- 3) І. Павлов.

5. Які фундаментальні якості особистості, що визначають її відношення до дійсності, особистих обов'язків, окреслюють спосіб життя і діяльності?

- 1) спрямованість;
- 2) потреби;
- 3) мотиви.

6. Що називають свідомою саморегуляцією людиною своєї діяльності та поведінки, регулюючою функцією мозку, що полягає в здатності активно домагатися свідомо поставленої мети, переборюючи зовнішні та внутрішні перешкоди?

- 1) спрямованість;
- 2) потреби;
- 3) воля.

7. Спонукальна причина дій і вчинків людини:

- 1) спрямованість;
- 2) потреби;
- 3) мотиви.

8. Що таке здібності?

1) стійка орієнтованість людини на щось, бажання виконувати певну працю;

2) психічні властивості індивіда, що є передумовою успішного виконання певних видів діяльності;

3) життєве призначення і спрямування людини, що надає доцільності, осмисленості й перспективності її діяльності.

9. Схильності – це:

1) стійка орієнтованість людини на щось, бажання виконувати певну працю;

2) психічні властивості індивіда, що є передумовою успішного виконання певних видів діяльності;

3) життєве призначення і спрямування людини, що надає доцільності, осмисленості й перспективності її діяльності.

10. Що називають покликанням?

1) психічні властивості індивіда, що є передумовою успішного виконання певних видів діяльності;

2) стійка орієнтованість людини на щось, бажання виконувати певну працю;

3) життєве призначення і спрямування людини, що надає доцільності, осмисленості й перспективності її діяльності.

11. Процес становлення та формування її особистості під впливом зовнішніх і внутрішніх, керованих і некерованих чинників, серед яких провідну роль відіграють цілеспрямоване виховання та навчання, називають:

1) розвиток людини;

2) розвиток тварини;

3) виховання людини.

12. Який відомий грецький лікар зробив першу спробу з'ясувати, чим зумовлюються індивідуальні відмінності в поведінці людей?

1) Платон;

2) Гіппократ;

3) Арістотель.

13. Лабільність – це:

1) визначається тим, яка сила впливу необхідна, щоб викликати в людини реакцію;

2) швидкість виникнення та протікання збудження і гальмування;

3) сила емоційної реакції на зовнішні та внутрішні подразники.

14. Що таке сензитивність?

- 1) визначається тим, яка сила впливу необхідна, щоб викликати в людини реакцію;
- 2) швидкість виникнення та протікання збудження і гальмування;
- 3) сила емоційної реакції на зовнішні та внутрішні подразники.

15. Реактивністю називають:

- 1) визначається тим, яка сила впливу необхідна, щоб викликати в людини реакцію;
- 2) швидкість виникнення та протікання збудження і гальмування;
- 3) силу емоційної реакції на зовнішні та внутрішні подразники.

16. Активність – це:

- 1) визначається тим, яка сила впливу необхідна, щоб викликати в людини реакцію;
- 2) швидкість виникнення та протікання збудження і гальмування;
- 3) сила емоційної реакції на зовнішні та внутрішні подразники;
- 4) характеризується тим, наскільки людина активна під час подолання перешкод.

17. Що таке ригідність?

- 1) швидкість протікання психічних процесів та реакцій;
- 2) гнучкість, легкість пристосування до нових умов;
- 3) інертність, нечутливість до зміни умов.

18. Темпом реакції називають:

- 1) швидкість протікання психічних процесів та реакцій;
- 2) гнучкість, легкість пристосування до нових умов;
- 3) інертність, нечутливість до зміни умов.

19. Екстраверсія – це:

- 1) швидкість протікання психічних процесів та реакцій;
- 2) гнучкість, легкість пристосування до нових умов;

- 3) інертність, нечутливість до зміни умов;
- 4) спрямованість особистості на довкілля, на оточуючих людей, предмети, події.

20. Що таке пластичність?

- 1) швидкість протікання психічних процесів та реакцій;
- 2) гнучкість, легкість пристосування до нових умов;
- 3) інертність, нечутливість до зміни умов.

21. Що потрібно меланхоліку?

- 1) потрібне активне, рухливе оточення, де він може успішно працювати і впорається з будь-якими завданнями;
- 2) потрібне спокійне, звичайне оточення, де він може успішно працювати і впорається з будь-якими завданнями;
- 3) не потрібне спокійне, звичайне оточення, де він може успішно працювати і впорається з будь-якими завданнями.

22. Хто характеризується підвищеною збудливістю та емоційною реактивністю?

- 1) холерик;
- 2) флегматик;
- 3) сангвінік;
- 4) меланхолік.

23. Дуже рухливий, легко пристосовується до нових умов життя, швидко знаходить контакт у стосунках з людьми, вирізняється товариськістю, вільно та розкуто відчуває себе в новому оточенні:

- 1) холерик;
- 2) флегматик;
- 3) сангвінік;
- 4) меланхолік.

24. Кому характерна підвищена реактивність, він голосно сміється та бурхливо сердиться?

- 1) холерик;
- 2) флегматик;
- 3) сангвінік;
- 4) меланхолік.

25. Такій людині характерна циклічність у діяльності та поведінці, ця людина може цілком віддатися справі, завзято працюючи, енергійно переборюючи труднощі на шляху досягнення мети, і раптом усе лишити?

- 1) холерик;
- 2) флегматик;
- 3) сангвінік;
- 4) меланхолік.

26. Про кого говорив І. Павлов «спокійний, завжди врівноважений, наполегливий і завзятий трудівник життя»?

- 1) холерик;
- 2) флегматик;
- 3) сангвінік;
- 4) меланхолік.

27. Хто за спрямованістю інтроверт, тому він важко переживає зміну життєвого оточення, потрапляючи в нові умови життя, дуже розгублюється, він буває надмірно сором'язливим, замкненим, боязким та нерішучим?

- 1) холерик;
- 2) флегматик;
- 3) сангвінік;
- 4) меланхолік.

28. Чи трапляються описані типи темпераменту у чистому вигляді в житті?

- 1) не трапляються;
- 2) зрідка трапляються;
- 3) часто трапляються.

29. Акцентуація характеру – це:

- 1) це крайні усереднені варіанти норми, результат підсилення його окремих рис;
- 2) акценти, які людина розставляє при самовихованні свого характеру;
- 3) це крайні варіанти норми, результат підсилення його окремих рис.

30. Які бувають головні риси істероїдного типу?

1) схильність до станів тужливого настрою з постійно на-ростаючим роздратуванням і пошуком об'єкта, на якому мож-на було б зігнати злість;

2) відлюдькуватість, замкнутість та низький рівень інтуї-ції в процесі спілкування;

3) безмежний егоцентризм, ненаситна увага до себе у ви-гляді захоплення, шанування, співчуття;

4) нерішучість, схильність до розмірковування, три-можність, підозрілість, побоювання за майбутнє своє та сво-їх близьких, нахили до самоаналізу та легкості виникнення нав'язливих ідей.

Лекція 8. Соціальна психологія.

Діяльність і спілкування

1. Що називають діяльністю особистості?

1) здійснення посадовою особою своїх обов'язків у ме-жах наданих чинним законодавством повноважень чи всупе-реч їм;

2) різноманіття занять людини, усе те, що вона робить;

3) сукупність процесів пізнання та виконання, які спря-мовані (завдяки мотивації) на досягнення ближньої усвідом-леної мети.

2. Як можна сформулювати загальну закономірність роз-витку?

1) чим більше працює людина у визначеній області, тим вище рівень її розвитку в цій області;

2) чим більше працює людина у визначеній області, тим нижче рівень її розвитку в цій області.

3. У чому полягає найбільша складність практичної ді-яльності?

1) неможливість надання швидкого розвитку особистості;

2) терпіння особистості;

3) організувати і розумно направити запроєктований об-раз особистості.

4. Як називаються основні види діяльності дітей і підлітків?

- 1) гра;
- 2) навчання;
- 3) праця;
- 4) усі відповіді вірні.

5. На що спрямована гедонічна діяльність?

- 1) задоволення власних потреб;
- 2) задоволення потреб оточуючих вас людей;
- 3) допомога іншим людям.

6. Якою діяльністю забезпечується особистісний розвиток?

- 1) активною;
- 2) пасивною.

7. Що відкриває школяреві активність у навчанні?

- 1) соціальний досвід;
- 2) комунікативні здібності;
- 3) формує відношення до навколишньої дійсності;
- 4) усі відповіді вірні.

8. Пізнавальна активність забезпечує:

- 1) формування духовного і морального світу особистості, визначає готовність багато й успішно трудитися;
- 2) інтелектуальний розвиток дитини.

9. Що забезпечує трудова активність?

- 1) формування духовного і морального світу особистості, визначає готовність багато й успішно трудитися;
- 2) інтелектуальний розвиток дитини.

10. Яке постійне джерело мають усі прояви активності?

- 1) емоції;
- 2) воля;
- 3) потреби.

11. Як називається спонукання до діяльності, пов'язане із задоволенням потреб, у яких виявляється активність суб'єкта?

- а) мотив;
- б) мета;
- в) звичка.

12. Основними компонентами діяльності є:

- 1) суб'єкт з його потребами;
- 2) мета, відповідно до якої предмет перетворюється на об'єкт, на який спрямовано діяльність;
- 3) засіб реалізації мети;
- 4) результат діяльності;
- 5) всі відповіді вірні.

13. Яка діяльність особистості є провідною?

- 1) предметно-перетворювальна;
- 2) ігрова;
- 3) художня;
- 4) навчально-пізнавальна;
- 5) спілкування.

14. Що являє собою процес спілкування?

1) складну взаємодію людей, в якій здійснюється обмін думками, почуттями, переживаннями, способами поведінки, звичками, а також задовольняються потреби особистості в підтримці, солідарності, співчутті, дружбі, належності тощо;

2) процес опосередкованого й узагальненого пізнання людиною предметів та явищ навколишньої дійсності в їх істотних властивостях, зв'язках і відношеннях;

3) комплексний процес та результат засвоєння й активного відтворення людиною соціально-культурного досвіду (знань, цінностей, норм, моралі, традицій тощо) на основі її діяльності, спілкування і відносин, обов'язковий фактор розвитку особистості.

15. Як відбувається спілкування як пізнавальний процес?

- 1) здобуття індивідуального досвіду;
- 2) здобуття соціального досвіду;
- 3) здобуття індивідуального і соціального досвіду.

16. Що таке конфлікт?

1) передача інформації у будь-якій формі від однієї особи до іншої безпосередньо або за допомогою засобів зв'язку будь-якого типу;

2) суперечність, яка виникає між людьми у зв'язку з розв'язанням питань виробничого, громадського або особистого характеру;

3) форма інтерактивного спілкування між двома або більше людьми.

17. У перекладі з латинської «conflictus» означає:

1) боротьба;

2) однакові погляди;

3) гостра суперечка.

18. Чи існують внутрішні конфлікти, боротьба з самим собою?

1) так;

2) ні.

19. Як називаються погляди особистості, які відповідають рівню її свідомості, життєвим домаганням?

а) ідеали;

б) переконання;

в) мрії;

г) потяг.

20. Що таке конструктивні конфлікти?

1) позитивно впливають на життя людей і суспільства – служать джерелом самовдосконалення й саморозвитку особистості, здружують членів групи, стимулюють ефективний вихід з проблемних ситуацій;

2) призводять до воєн, насильства, розриву стосунків, до самотності та згуби.

21. Деструктивний конфлікт полягає:

1) у розкритті важливих проблем, які в результаті стають зрозумілішими;

2) у поляризації групи таким чином, що вона втрачає внутрішній зв'язок та послаблює взаємну співпрацю;

3) у допомозі персонального розвитку та використуванні у майбутніх ситуаціях отриманого досвіду.

22. Що таке конфліктна ситуація?

1) відсутність згоди, погодженості між ким-небудь унаслідок неоднакових думок, поглядів, інтересів;

2) зіткнення протилежних інтересів, поглядів, оцінок, цінностей;

3) позиційне розходження в сприйнятті об'єктивності.

23. Як по словнику перекладається слово «інцидент»?

1) неприємний випадок;

2) непорозуміння;

3) зіткнення;

4) всі відповіді вірні.

24. Яка структура конфлікту є вірною?

1) конфліктна ситуація – інцидент – зустріч опонента – розв'язання конфлікту;

2) конфліктна ситуація – зустріч опонента – інцидент – розв'язання конфлікту;

3) зустріч опонента – конфліктна ситуація – інцидент – розв'язання конфлікту.

25. Що лежить в основі порожніх конфліктів?

1) нетривалі й сильні емоції людини;

2) стійкі й тривалі почуття, пов'язані зі стійким прагненням людини до певної дії або розмови;

3) хитливе (погане) психічне самопочуття людини, її особливий стан у якийсь момент.

26. Ознаки конфлікту:

1) задоволення;

2) невдоволення;

3) самозадоволення.

27. Що найбільше ускладнює розв'язання протиріч?

1) розбіжність;

2) розрив чи примус;

3) протиборство.

28. Який існує перший етап на шляху розв'язання конфлікту?

- 1) розв'язання конфлікту;
- 2) аналіз ситуації;
- 3) виявлення.

29. З чого починається аналіз ситуації?

- 1) зняття психічної напруги;
- 2) чіткого змалювання події;
- 3) фіксації зміни відносин між людьми.

30. Що припускає термін «поліваріантне рішення»?

- 1) наявність великої палітри способів виходу з однієї ситуації;
- 2) наявність двох варіантів виходу з однієї ситуації;
- 3) наявність одного варіанту виходу з однієї ситуації.

ПИТАННЯ ДЛЯ МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

Змістовий модуль 1

1. Дайте визначення поняття «психологія».
2. Дайте визначення поняття «психіка».
3. Що таке креативність?
4. Що таке емпатія?
5. Які рефлекси становлять істинктивну основу людської діяльності?
6. Які рефлекси утворюються в ході життя, виникають під впливом подразників?
7. Що таке сенсibilізація?
8. Що таке синестезія?
9. Дайте визначення поняття «апперцепція».
10. Дайте визначення поняття «ілюзія».
11. Назвіть основні напрямки та школи у психології.
12. Назвіть методи психологічного дослідження.
13. Які основні характеристики відчуттів?
14. Які основні закономірності відчуттів?
15. Назвіть і коротко охарактеризуйте основні процеси пам'яті.
16. Назвіть і коротко охарактеризуйте етапи логічного запам'ятовування.
17. Як ви розумієте поняття «відчуття» та «сприймання»? Поясніть залежність між ними.
18. Розкрийте сутність процесу мислення. Як воно пов'язане із мовленням?

Змістовий модуль 2

1. Будова самосвідомості людини.
2. Будова свідомості людини.
3. Вербальні та невербальні засоби комунікації.
4. Види і характеристика вищих почуттів.
5. Гіпертимічний тип акцентуації особистості.

6. Гуманістична психологія: основні постулати, представники, досягнення.

7. Демонстративний тип акцентуації особистості.

8. Дистимічний тип акцентуації особистості.

9. Екзальтований тип акцентуації особистості.

10. Екзистенціальна психологія: основні постулати, представники, досягнення.

11. Емотивний тип акцентуації особистості.

12. Етапи розвитку психіки у філогенезі.

13. Загальна психологічна характеристика особистості.

14. Загальна характеристика когнітивної психології.

15. Загальна характеристика пам'яті: визначення, види.

16. Загальна характеристика процесів творчості.

17. Загальна характеристика стресу.

18. Загальне поняття про психічні явища.

19. Застрягаючий тип акцентуації особистості.

20. Збудливий тип акцентуації особистості.

21. Зв'язок психіки і мозку. Будова нервової системи людини.

22. Критерії психічного.

23. Основні положення й досягнення теорій структуралізму та функціоналізму.

24. Основні постулати теорії діяльності О.М. Леонтьєва.

25. Особливості психічних явищ.

26. Педантичний тип акцентуації особистості.

27. Піраміда потреб А. Маслоу.

28. Поняття про афекти. Етапи розвитку афектів.

29. Поняття про відчуття. Види та методи реєстрації відчуттів.

30. Поняття про діяльність. Психологічна будова діяльності (за О.М. Леонтьєвим).

31. Поняття про конфлікт. Позитивні і негативні наслідки конфлікту.

32. Поняття про темперамент. Характеристика темпераменту.

33. Поняття про фрустрацію.
34. Поняття про характер. Зв'язок характеру і темпераменту.
35. Психоаналіз як напрям психології та психотерапії.
36. Психологічна характеристика депресії.
37. Психологічна характеристика емоцій.
38. Психологічна характеристика здібностей і задатків.
39. Психологічна характеристика мислення.
40. Психологічна характеристика сприйняття.
41. Психологічна характеристика уваги: визначення, види, властивості.
42. Психологічна характеристика уяви.
43. Психологічні дослідження процесів пам'яті.
44. Психологія як наука. Предмет і методи психологічного дослідження.
45. Рівні розвитку груп.
46. Розуміння волі. Етапи вольової дії.
47. Розуміння мотиву і потреби в психології.
48. Стилi спілкування.
49. Теорії походження пам'яті.
50. Тривожний тип акцентуації особистості.
51. Характеристика біхевіоризму як психологічного напрямку.
52. Характеристика гештальтпсихології як психологічного напрямку.
53. Характеристика меланхолічного типу темпераменту.
54. Характеристика методу інтроспекції.
55. Характеристика несвідомих психічних процесів.
56. Характеристика сангвіністичного типу темпераменту.
57. Характеристика спілкування. Види та засоби спілкування.
58. Характеристика флегматичного типу темпераменту.
59. Характеристика холеричного типу темпераменту.
60. Циклотимний тип акцентуації особистості.
61. Шляхи розв'язання конфлікту.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Варій М. Загальна психологія : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 342 с.
2. Власова О. І. Педагогічна психологія : підручник для студ. вищ. навч. закл. Київ, 2013. 480 с.
3. Дуткевич Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 388 с.
4. Загальна психологія : підручник / О. Скрипченко, Л. Долинська, В. Огороднійчук та ін. Київ : Либідь, 2005. 464 с.
5. Засєкіна Л. В., Пастрик Т. В. Основи психології та міжособове спілкування : навчальний посібник для студентів ВНЗ. 2-е вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2018. 216 с.
6. Ільїна Н. М., Мисник С. О. Загальна психологія: теорія та практикум : навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2017. 352 с.
7. Коваленко А., Корнєв М. Соціальна психологія : підручник. Київ : Геопринт, 2006. 400 с.
8. Максименко С. Д. Загальна психологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Вид. 3-тє, перероб. та допов. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 272 с.
9. М'ясоїд П. А. Загальна психологія : навч. посіб. 3-тє вид., випр. Київ : Вища школа, 2004. 487 с.
10. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія : навч. посібник. Київ : Академвидав, 2005. 448 с.
11. Психологія : підручник для студ. вищ. навч. закл. / за ред. Ю. Трофімова. 6-е вид.; стер. Київ : Либідь, 2008. 560 с.
12. Савчин М. В. Загальна психологія : навчальний посібник. Київ: ВЦ «Академія», 2018. 344 с.

Допоміжна література

1. Ільїна Н. М. Загальна психологія в екзаменаційних питаннях і відповідях : навч. посібник. Суми : Унів. кн., 2018. 239 с.

2. Дорожко І. І., Микитюк С. О. Психологія : навч. посіб. для підготовки до іспиту. Харків : ХНПУ, 2017. 224 с.
3. Поліщук В. М. Соціальна психологія : навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2019. 217 с.
4. Романець В. А., Маноха І. П. Історія психології ХХ століття : навч. посіб. для студентів ВНЗ. Вид. 3-є. Київ : Либідь, 2017. 1053 с.
5. Загальна психологія. Навчальний посібник / Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. К. : Центр учбової літератури, 2012. 296 с.

Інформаційні ресурси в мережі інтернет

1. Technologies of Intellect Development. *Open e-journal of Department of Modern Information Technologies of Education*. URL: <http://psytir.org.ua/> (Data of Accessed 5 May 2020).
2. Організаційна психологія. Економічна психологія : науковий журнал. URL: <http://orgpsy-journal.in.ua> (дата звернення: 05.05.2020).
3. Психологічний часопис : науковий журнал. URL: <https://www.apsijournal.com/index.php/psyjournal> (дата звернення: 05.05.2020).
4. Актуальні проблеми психології : збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка Національної академії педагогічних наук України. URL: <http://www.apppsychology.org.ua/index.php/ua/> (дата звернення: 05.05.2020).
5. Праці української асоціації організаційних психологів та психологів праці (УАОППП). URL: www.uaoppp.com.ua (дата звернення: 05.05.2020).

ВІДПОВІДІ ДО ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Лекція 1–2. Психологія як наука.

Предмет психології

1. Що вивчає психологія?
 - в) психіку людини та тварини.
2. Коли вперше заявило про себе слово «психологія»?
 - б) наприкінці XVI ст.
3. У працях якого магдебурзького професора філософії вперше з'явилося слово «психологія»?
 - а) Р. Гокленіуса і його учня О. Гасмана.
4. В якому столітті поширилося поняття «психологія»?
 - в) XVIII ст.
5. Завдяки яким працям Х. Вольфа поширився термін «психологія»?
 - а) «Рациональна психологія» та «Емпірична психологія».
6. Коло яких психічних явищ вивчає психіка?
 - д) усі вище зазначені.
7. Які існують психічні стани людини?
 - в) спокій та схвилюваність.
8. Як називають сукупність психічних явищ у розмаїтті їх проявів, взаємозв'язків і динаміці?
 - а) психічним життям людини.
9. Що є об'єктом вивчення психології?
 - б) психіка.
10. Як називають перехід уявлення про рух м'язів у реальний рух?
 - б) ідеомоторика.
11. Що таке процес самопізнання суб'єктом внутрішніх психологічних актів і станів?
 - а) рефлексія.
12. Хто був основоположником загальної теорії систем?
 - в) К. Бергаланфі.

13. Хто зазначав, що органи відчуття діють за принципом відображення?

а) Ф. Бекон.

14. Яке слово з англійської перекладається як проникнення?

а) емпатія.

15. Що таке сублімація?

в) переключення активності суб'єкта на більш високий рівень.

16. Для характеристики інтенсивності контактів між особистістю і групою французький учений Е. Дюркгейм застосував термін:

а) диференціація.

17. Які загальні завдання існують у психологічній науці?

г) всі вище зазначені.

18. Що називають реакцією організму на подразнення, яке здійснюється за допомогою нервової системи?

б) рефлекс.

19. Який видатний російський фізіолог був фундатором вчення про рефлекторну природу психіки?

а) І. Сеченов.

20. На які принципи наукового дослідження спирається теорія рефлекторної діяльності?

а) детермінізм, аналіз та синтез, структурність.

21. У якій теорії І. Павлов розвинув вчення І. Сеченова про рефлекторну природу психіки?

в) вищу нервову діяльність.

22. Які існують види рефлексів?

а) безумовні та умовні.

23. Які рефлекси виникають під дією подразнення?

б) умовні.

24. Що є найвищим рівнем розвитку живих істот?

а) свідомість.

25. Які бувають джерела поведінки?

- а) досвід та спадкова програма;
- б) трансляція та засвоєння суспільного досвіду.

26. Чи постають в єдності психічне життя, свідомість та діяльність особистості?

- б) ні.

27. Хто автор цитати «Усі проблеми родом з дитинства та сім'ї, так що у всьому винні мої батьки, мої брати-сестри, мій клас тощо, а я страждаю!»?

- в) Фрейд.

28. Яка наука вивчає поведінку людини?

- а) біхевіоризм.

29. За допомогою чого в асоціативній психології пояснювалися психічні явища?

- а) асоціації.

30. Якою психологією розглядався процес психічного розвитку індивіда як асиміляцію свідомістю змісту особистого і колективного несвідомого?

- в) аналітичною психологією.

Лекція 3. Когнітивна сфера особистості.

Відчуття та сприймання

1. Що називають відображенням у мозку людини окремих властивостей, якостей предметів та явищ об'єктивної дійсності внаслідок їх безпосереднього впливу на органи чуття?

- в) відчуття.

2. Якою сигнальною системою забезпечується відчуття?

- а) першою.

3. З яких частин за І. Павловим складається аналізатор?

- в) усі відповіді вірні.

4. Які відчуття відображають якості предметів і явищ навколишнього світу, і рецептори їх знаходяться зовні тіла?

- б) екстероцептивні.

5. Що дає можливість відображати форму, просторове розташування предметів і в цьому відношенні, на думку І. Сеченова, є чутливістю, паралельною зору?

а) дотик (тактильна чутливість).

6. Як називається підвищення чутливості в результаті взаємодії аналізаторів, а також систематичних вправ?

в) сенсibiлізація.

7. З якими психічними процесами тісно пов'язаний процес сприймання?

д) всі відповіді вірні.

8. Як називають залежність змісту і спрямованості сприймання від досвіду людини, її інтересів, ставлення до життя, установок, багатства знань?

а) апперцепцією.

9. Вирізнення чого є першочерговою і загальною можливістю сприймання за деякими працями І. Сеченова, дослідженнями Б. Теплова, Б. Ананьєва?

4) форми предмета;

5) пропорцій предмета;

6) контуру предмета.

10. Є різниця між ілюзіями та галюцинаціями?

а) так.

11. Як називають неадекватні сприймання, які неправильно, викривлено, помилково відображають об'єкти, що діють на аналізатори?

б) ілюзії.

12. Як за активністю поділяють сприймання?

а) навмисне (довільне) і ненавмисне (мимовільне).

13. Яка обов'язкова умова орієнтування людини в середовищі?

в) сприймання простору.

14. Що називають цілеспрямованим, планомірним сприйманням об'єктів, у пізнанні яких зацікавлена особистість,

і воно є найбільш розвиненою формою навмисного сприймання?

б) спостереження.

15. Що характерно для спостереження?

б) активність.

16. До основних типів сприймання та спостереження відносять:

а) емоційний;

в) аналітико-синтетичний.

17. Що властиво людям синтетичного типу?

а) визначення основної суті того, що відбувається, та ненадання значення деталям.

18. Як називають логічний умовивід від часткового до загального, від окремих фактів до узагальнень?

б) індукція.

19. Що таке дедукція?

в) логічний умовивід від загального до часткового, від загальних суджень до часткових висновків.

20. Який науковий метод передбачає наявність таких умов, як цілеспрямованість, природні умови, наявність плану, точне визначання об'єкта і предмета спостереження, обмеження дослідником ознак, які є предметом спостереження, вироблення дослідником однозначних критеріїв оцінки цих ознак, забезпечення чіткості і тривалості спостереження?

б) метод об'єктивного спостереження.

21. Хто розробив метод природного експерименту?

б) О. Лазурський.

22. Хто запропонував параметр визначення «середньої людини», який допомагає вивчати за одним показником велику кількість людей?

а) Дж. Кеттел.

23. Що таке інтелект?

в) здатність людини розуміти нові ситуації і пристосовуватися до них.

24. Який реальний вік індивіда відлічується від дати його народження?

б) хронологічний вік.

25. Як реалізується метод запитань?

а) бесіда;

б) інтерв'ю;

в) анкетне опитування.

26. Як називають один із методів запитань, який застосовується для збирання первинної інформації у психологічних, соціологічних та педагогічних дослідженнях?

а) інтерв'ю.

27. За допомогою якого методу З. Фрейд та його послідовники вивчали окремі клінічні випадки різноманітних проявів поведінки (спогади раннього дитинства, сновидіння, фантазії, вияви любові та ненависті до окремих осіб тощо)?

в) метод анамнезу.

28. Як від грецького перекладається «анамнез»?

а) нагадування.

29. Що таке вестибулярний апарат?

б) орган чуття, що відповідає за сприйняття лінійних та кутових прискорень, а також положення тіла у просторі.

30. Як ранжуються психологічні дослідні дані?

в) усі відповіді вірні.

Лекція 4. Когнітивна сфера особистості.

Пам'ять. Мислення

1. Пам'ять спирається на який досвід людини?

а) минулий.

2. До якої сфери людської психіки належить пам'ять?

б) когнітивна.

3. Які процеси включає пам'ять?

д) усі відповіді вірні.

4. Яка теорія механізмів пам'яті пов'язана з ученням

І. Павлова про утворення тимчасових нервових зв'язків?

б) фізіологічна.

5. На чому базується образна пам'ять?

в) запам'ятовуванні образів, уявлень про предмети та явища навколишнього світу.

6. Що таке довгочасна пам'ять?

а) тривале зберігання і наступне використання інформації в діяльності людини.

7. Яка послідовність правил запам'ятовування вірна?

б) усвідомлення мети запам'ятовування, розуміння змісту запам'ятовуваного, аналіз матеріалу, виявлення найбільш істотних думок, узагальнення, запам'ятовування цього узагальнення;

8. У кого інтенсивно формується словесно-логічна пам'ять?

в) молодших школярів.

9. З чим нерозривно пов'язане виховання пам'яті?

а) вихованням самої особистості.

10. Яке вміння є основним способом поліпшення пам'яті людини?

б) запам'ятовувати й відтворювати.

11. Як називається процес опосередкованого й узагальненого відображення людиною предметів і явищ об'єктивної дійсності в їхніх істотних властивостях, зв'язках та відношеннях?

б) мислення.

12. Який процес надає людині можливість відобразити й зрозуміти не тільки те, що може бути безпосередньо сприйняте відчуттями, а й те, що сховане від безпосереднього чуттєвого сприймання?

а) мислення.

13. До якої психологічної діяльності відносять мислення?

а) пізнавальної.

14. Дії з об'єктами, що відображені в образах, уявленнях та поняттях – це:

в) мисленнєві дії.

15. Які існують найважливіші мисленнєві операції?
е) усі відповіді вірні.
14. Якими психологами Вюрцбурзької школи були проведені перші експериментальні дослідження мислення?
в) О. Кюльпе, Н. Ах.
16. З якого виду починається розвиток мислення в дитини?
а) наочно-дійового.
17. Яке мислення у психології вважається найбільш дослідженим?
а) візуальне.
18. Під керівництвом якого вченого психологічні дослідження дали можливість виділити в теоретичному мисленні три основні компоненти: теоретичний аналіз, змістова рефлексія, планування?
в) В. Давидова.
19. Яке психологічне дослідження забезпечує пошук і розгляд суттєвої засади власних дій?
б) змістова рефлексія.
20. В якій праці Б.М. Теплова проаналізоване практичне мислення, а саме прийняття рішення полководцем?
б) «Розум полководця».
21. Яке мислення пов'язано з емоціями та переживаннями?
в) саногенне та патогенне.
22. Яке мислення сприяє подоланню негативних емоцій та психологічному оздоровленню людини?
а) саногенне.
23. Які види мислення розрізняють за ступенем новизни одержуваного в ході мисленнєвої діяльності продукту відносно вихідних знань суб'єкта?
в) творче (або продуктивне) та репродуктивне.
24. Як поділяється мислення за методами дослідження на межі психології й психіатрії, необхідності вирішення психо-

терапевтичних проблем, якими, на жаль, так насичене сучасне життя?

а) реалістичне й аутичне.

25. Яке мислення майже не залежить від дійсності, логічних законів і керується не ними, а бажаннями людини (афективними проблемами)?

б) аутичне.

26. Для з'ясування сутності якого мислення має важливе значення принцип єдиного інтелекту?

б) професійного мислення.

27. Як називають інтелектуальну діяльність щодо розв'язування професійних задач?

а) професійне мислення.

28. Як називають форму існування внутрішніх мисленнєвих дій?

а) внутрішнє мовлення.

29. Що таке «інтеріоризація»?

б) перетворення зовнішніх дій у мисленнєві.

Лекція 5. Когнітивна сфера особистості.

Увага та уява

1. Що за допомогою уваги пізнає людина?

а) світ.

2. Як називається спрямованість і зосередженість свідомості на визначеному об'єкті чи якійсь діяльності?

а) увага.

3. Що є об'єктом уваги?

б) будь-який реальний предмет чи явище.

4. Як ззовні виражається увага?

г) всі відповіді вірні.

5. Які функції уваги вірні?

а) збереження у свідомості образів, предметного змісту, необхідних для діяльності особистості.

6. Як називається увага, яка активно, свідомоспрямовано, регульовано зосереджує свідомість на певному об'єкті чи діяльності?

а) довільна.

7. Як досягається післядовільна увага?

в) через «входження» людиною в діяльність.

8. Скільки на ефективному рівні підтримується довільна увага?

б) 20–25 хв.

9. Як називається увага, яка викликається, підтримується і зберігається незалежно від свідомих намірів і цілей людини?

а) мимовільна.

10. Як називається зосередження уваги певної групи індивідів на одному об'єкті?

а) колективна увага.

11. Скільки об'єктів складає обсяг уваги дорослої людини?

в) 4–6 об'єктів.

12. Як називається здатність зосередитись на чомусь одному (ступінь зосередженості), ігноруючи інші об'єкти?

в) концентрація уваги.

13. Що допомагає при тривалій роботі, запобігає стомленню і тим самим підвищує стійкість уваги?

а) переключення уваги.

14. Як називається здатність людини утримувати в центрі уваги певне число різних об'єктів одночасно, одномоментно?

б) розподіл уваги.

15. Буває абсолютна стійкість уваги?

б) ні.

16. Який час повної концентрації людини?

в) 2–3 с (максимум – 12 с).

17. Що таке неуважність?

а) нездатність до тривалого інтенсивного зосередження.

18. До якої сигнальної системи відноситься уява?
- б) другої.
19. Що є необхідним елементом творчої діяльності людини, що виражається в побудові образу результатів діяльності на основі попереднього досвіду?
- б) уява.
20. Чим характеризується проблемна ситуація, коли уява починає забезпечувати створення програми діяльності?
- а) невизначеністю.
21. Як змінюється розвиток уяви з віком?
- в) уповільнюється.
22. Як називається мимовільне або довільне створення образів, не призначених для втілення в діяльність, життя?
- б) пасивна уява.
23. Хто вважав, що сновидіння – це робота, яка спрямована на символічне здійснення бажань індивіда?
- а) З. Фрейд, К. Юнг.
24. Як називається неадекватне сприймання об'єктів зі створенням окремих їхніх властивостей?
- в) ілюзія.
25. Що називають процесом перетворення, відображення реальної дійсності в нових несподіваних і незвичних сполученнях і зв'язках?
- а) активна уява.
26. Як з латинської перекладається аглютинація?
- б) склеювання.
27. Що таке гіперболізація?
- в) збільшення або зменшення тих або інших рис в образі реального об'єкта.
28. Як називається уявне виокремлення істотного в однорідних явищах і втілення його в новому образі?
- б) типізація.
29. За допомогою якого механізму активної уяви створюються жарти та карикатури?

б) загострення.

30. Що називають процесом складнішим, ніж наш первинний образ майбутнього, і який не може бути реалізований за короткий час?

в) мрія.

Лекція 6. Емоційно-вольова сфера особистості

1. Що називають стійким емоційним ставленням людини до явищ дійсності, яке відображає значення цих явищ відповідно до її потреб і мотивів?

4) почуття.

2. З якими об'єктами пов'язані почуття?

3) конкретними;

3. Які є властивості почуттів?

а) двоїстість, амбівалентність.

4. Як з латинської перекладається слово «емоції»?

б) хвилюю, збуджую.

5. Як називають особливий клас психічних процесів і станів, пов'язаний з інстинктами, потребами та мотивами, що відображають у формі безпосереднього тимчасового переживання?

б) емоції.

6. Чому погано піддаються емоції?

а) вольовій регуляції.

7. Які існують три основні компоненти емоцій?

б) знання, пізнавальні процеси, самосвідомість.

8. Що таке емоційне збудження?

а) процес, який визначає мобілізаційні зміни в організмі.

9. Чим характеризуються «полярність» емоцій?

в) позитивним чи негативним знаком задоволення чи незадоволення.

10. Яке вміння є основним способом поліпшення пам'яті людини?

а) запам'ятовувати й відтворювати.

11. Що розуміється у сучасній психології під позитивними чи негативними емоційними переживаннями?

а) певне ставлення людини до дійсності, до навколишнього середовища, до результатів своєї діяльності.

12. Як розрізняють емоції залежно від того, який є взаємозв'язок тієї чи іншої емоції зі станом готовності організму людини до дії?

б) стенічні й астенічні.

13. Хто висунув теорію, згідно з якою емоція виникає лише як наслідок внутрішніх, фізіологічних процесів, що відбуваються в організмі?

а) У. Джеймс.

14. Ефект «звуженого зору» – це:

б) важке прийняття альтернативних рішень під дією емоцій.

15. Які емоції пов'язані з потребою у самоствердженні, славі?

в) глоричні.

16. З чим пов'язані естетичні емоції?

а) з ліричними переживаннями.

17. Емоції, які викликаються безпосередньо дією на організм тих чи інших об'єктів, пов'язаних із задоволенням його первинних потреб, називають:

а) простими.

18. Як називає Ізард складні емоції, такі як радість, смуток, страх, гнів, сором тощо?

в) фундаментальними.

19. Що називають позитивним чи негативним станом, який сприяє розвитку навичок і умінь, засвоєнню знань, мотивує навчання?

а) інтерес.

20. Що таке страх?

в) негативний емоційний стан, що виникає при одержанні суб'єктом інформації про можливе заподіяння шкоди його життєвому благополуччю.

21. Складний комплекс емоцій, до якого поряд зі стражданням входять зміни в потребах – це:

б) депресія.

22. Які приклади афектів вірні?

а) сильна радість, вибух гніву, напад страху.

23. Як називають стан психічного напруження, що виникає у людини в процесі діяльності за найскладніших, важких умов як у повсякденному житті, так і в особливих ситуаціях?

в) стрес.

24. Хто запровадив поняття «стрес»?

а) канадський фізіолог Г. Сельє.

25. Що таке пристрасті?

б) стійкі й тривалі почуття, пов'язані зі стійким прагненням людини до певного об'єкта.

26. Які почуття нерозривно пов'язані з нормами поведінки, прийнятними в певному суспільстві, з оцінкою відповідності цим нормам дій, вчинків, намірів людини?

а) моральні.

27. Що охоплює поняття честі?

в) бажання людини підтримати свою репутацію, престиж, добру славу в тому соціальному оточенні, до якого вона належить.

28. З чим пов'язано поняття честі?

а) гідністю.

29. Що співвідноситься з поняттям «воля»?

г) усі відповіді вірні.

30. У межах якого підходу уявлення про природу волі зводяться або до початкового моменту мотивації дії (бажання, прагнення, афекту), або до визнання волі як тісно пов'язаної з мотивацією, але не тотожної їй здатності до спонукання дій?

а) мотиваційний.

Лекція 7. Особистість. Темперамент. Характер

1. Особистістю називають:

а) людину, соціальний індивід, що поєднує в собі риси загальнолюдського, суспільно значущого та індивідуально-неповторного.

2. Як ви розумієте, хто така людина?

в) це біологічна істота, яка характеризується такими фізіологічними ознаками, як пряма хода, розвинена черепна коробка і передні кінцівки тощо.

3. Яку людину можна назвати індивідом?

б) особистість, яка характеризується унікальними, неповторними соціально-психічними якостями, що помітно вирізняють її серед інших особистостей.

4. Хто пропонує динамічну функціональну структуру особистості?

б) К. Платонов.

5. Які фундаментальні якості особистості, що визначають її відношення до дійсності, особистих обов'язків, окреслюють спосіб життя і діяльності?

б) потреби.

6. Що називають свідомою саморегуляцією людиною своєї діяльності та поведінки, регулюючою функцією мозку, що полягає в здатності активно домагатися свідомо поставленої мети, переборюючи зовнішні та внутрішні перешкоди?

в) воля.

7. Спонукальна причина дій і вчинків людини?

в) мотиви.

8. Що таке здібності?

б) психічні властивості індивіда, що є передумовою успішного виконання певних видів діяльності.

9. Що таке схильності?

а) стійка орієнтованість людини на щось, бажання виконувати певну працю.

10. Що називають покликанням?

в) життєве призначення і спрямування людини, що надає доцільності, осмисленості й перспективності її діяльності.

11. Процес становлення та формування її особистості під впливом зовнішніх і внутрішніх, керованих і некерованих чинників, серед яких провідну роль відіграють цілеспрямоване виховання та навчання, називають:

а) розвиток людини.

12. Який відомий грецький лікар зробив першу спробу з'ясувати, чим зумовлюються індивідуальні відмінності в поведінці людей?

б) Гіппократ.

13. Лабільність – це:

б) швидкість виникнення та протікання збудження і гальмування.

14. Що таке сензитивність?

а) визначається тим, яка сила впливу необхідна, щоб викликати в людини реакцію.

15. Реактивністю називають:

в) силу емоційної реакції на зовнішні та внутрішні подразники.

16. Активність – це:

в) характеризується тим, наскільки людина активна під час подолання перешкод.

17. Що таке ригідність?

в) інертність, нечутливість до зміни умов.

18. Темпом реакції називають:

а) швидкість протікання психічних процесів та реакцій.

19. Екстраверсія – це:

в) спрямованість особистості на довкілля, на оточуючих людей, предмети, події.

20. Що таке пластичність?

б) гнучкість, легкість пристосування до нових умов.

21. Що потрібно меланхоліку?

б) потрібне спокійне, звичайне оточення, де він може успішно працювати і впоратися з будь-якими завданнями.

22. Хто характеризується підвищеною збудливістю та емоційною реактивністю?

а) холерик.

23. Дуже рухливий, легко пристосовується до нових умов життя, швидко знаходить контакт у стосунках з людьми, вирізняється товариськістю, вільно та розкуто почуває себе в новому оточенні?

в) сангвінік.

24. Кому характерна підвищена реактивність, він голосно сміється та бурхливо сердиться?

в) сангвінік.

25. Такій людині характерна циклічність у діяльності та поведінці, ця людина може цілком віддатися справі, завзято працюючи, енергійно переборюючи труднощі на шляху досягнення мети, і раптом усе лишити?

а) холерик.

26. Про кого говорив І. П. Павлов – спокійний, завжди рівноважений, наполегливий і завзятий трудівник життя?

б) флегматик.

27. Хто за спрямованістю інтроверт, тому він важко переживає зміну життєвого оточення, потрапляючи в нові умови життя, дуже розгублюється, він буває надмірно сором'язливим, замкненим, боязким та нерішучим?

г) меланхолік.

28. Чи трапляються описані типи темпераменту у чистому вигляді в житті?

б) рідко трапляються.

29. Акцентуація характеру – це:

в) це крайні варіанти норми, результат підсилення його окремих рис.

30. Які бувають головні риси істероїдного типу?
в) безмежний егоцентризм, ненаситна увага до себе у вигляді захоплення, шанування, співчуття.

Лекція 8. Соціальна психологія.

Діяльність і спілкування

1. Що називають діяльністю особистості?
- б) різноманіття занять людини, все те, що вона робить.
2. Як можна сформулювати загальну закономірність розвитку?
а) чим більше працює людина у визначеній області, тим вище рівень її розвитку в цій області.
3. У чому найбільша складність практичної діяльності?
в) організувати і розумно направити запроектований образ особистості.
4. Основні види діяльності дітей і підлітків?
г) всі відповіді вірні.
5. На що спрямована гедонічна діяльність?
а) задоволення власних потреб.
6. Якою діяльністю забезпечується особистісний розвиток?
а) активною.
7. Що відкриває школяреві активність у навчанні?
г) всі відповіді вірні.
8. Пізнавальна активність забезпечує:
б) інтелектуальний розвиток дитини.
9. Що забезпечує трудова активність?
а) формування духовного і морального світу особистості, визначає готовність багато й успішно трудитися.
10. Яке постійне джерело мають усі прояви активності?
в) потреби.
11. Як називається спонукання до діяльності, пов'язане із задоволенням потреб, у яких виявляється активність суб'єкта?
а) мотив.

12. Основними компонентами діяльності є:

д) всі відповіді вірні.

13. Яка діяльність особистості є провідною?

д) спілкування.

14. Що являє собою процес спілкування?

а) складну взаємодію людей, в якій здійснюється обмін думками, почуттями, переживаннями, способами поведінки, звичками, а також задовольняються потреби особистості в підтримці, солідарності, співчутті, дружбі, належності тощо.

15. Як відбувається спілкування як пізнавальний процес?

в) здобуття індивідуального і соціального досвіду.

16. Що таке конфлікт?

б) суперечність, яка виникає між людьми у зв'язку з розв'язанням питань виробничого, громадського або особистого характеру.

17. У перекладі з латинської «conflictus» означає:

в) гостра суперечка.

18. Чи існують внутрішні конфлікти, боротьба з самим собою?

а) так.

19. Як називаються погляди особистості, які відповідають рівню її свідомості, життєвим домаганням?

б) переконання.

20. Що таке конструктивні конфлікти?

3) позитивно впливають на життя людей і суспільства – служать джерелом самовдосконалення й саморозвитку особистості, здружують членів групи, стимулюють ефективний вихід з проблемних ситуацій.

21. Деструктивний конфлікт полягає:

б) у поляризації групи таким чином, що вона втрачає внутрішній зв'язок та послаблює взаємну співпрацю.

22. Що таке конфліктна ситуація?

в) позиційне розходження в сприйнятті об'єктивності.

23. Як за словником перекладається слово «інцидент»?
г) усі відповіді вірні.
24. Яка структура конфлікту є вірною?
а) конфліктна ситуація – інцидент – зустріч опонента – розв’язання конфлікту.
25. Що лежить в основі порожніх конфліктів?
в) хитливе (погане) психічне самопочуття людини, її особливий стан у якийсь момент.
26. Ознаки конфлікту?
б) невдоволення.
27. Що найбільше ускладнює розв’язання протиріч?
б) розрив чи примус.
28. Який існує перший етап на шляху розв’язання конфлікту?
в) виявлення.
29. З чого починається аналіз ситуації?
б) чіткого змальовування події.
30. Що припускає термін «поліваріантне рішення»?
а) наявність великої палітри способів виходу з однієї ситуації.

Навчальне видання

МАТВІЄНКО Людмила Володимирівна

ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЇ

**Методичні вказівки
для студентів денної та заочної форм навчання**

Комп'ютерне верстання *В. В. Коровченко*
Коректор *О. Є. Вакула*

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 3,7. Тираж 100 прим. Вид. № 67. Зам. № 2909-32.
Видавець і виготівник Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова
просп. Героїв України, 9, м. Миколаїв, 54025
E-mail : publishing@nuos.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6402 від 19.09.2018 р.